

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum aliquid corruptum possit per naturam idem
numero reparari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

15. Ad secundū dicendum quod dictū Philosophi veritatē habet in his quorū substantia deperit nō solum quoad totum cōpositum, sed etiam quoad aliquā eius partē, scilicet quoad formā quæ per corruptionē cedit in potentia materiae qualia sunt omnia generabilia & corruptibilia præter hominē. Si autē habeat veritatē in omnibus generabilibus & corruptibilibus oportet quod hoc intelligatur quoad actionem naturæ & non quoad virtutē diuinā quæ præter cursum naturæ multa facere potest.

16. Ad tertium dicendum quod finalis & cōpleta remunratio bonorum & punitio malorum nō potest esse in aia solum sed in toto cōposito, & quod arguitur de illis qui sunt in purgatorio qui puniuntur solum in anima. Dicendum quod illi non merentur finalem punitiōnem cum non sint damnati simpliciter sed saluandi, puniuntur tamen secundum quid quatenus sunt debitores alicuius pœnæ citra pœnam finalem damnatorum simpliciter qui puniuntur in anima & corpore.

QVÆSTIO SECVNDA.

Vtrum aliquid corruptum possit per naturam idem numero reparari.

Thom. quodlib. 4. q. 5. ad tertium.

Secundū queritur vtrum aliquid corruptum possit per naturam idem numero reparari. Et arguitur quod sic. Nam negatio illa quæ succedit ad corruptionem rei est eiusdem rationis cum negatione quæ præcedit rei productionem, sed illa negatio quæ præcedit generationem rei non impedit eius productionem, ergo nec illa quæ sequitur impedit quin eadem res producatur.

2. Item variatio posteriori non oportet prius variari, sed vnitas rei prior est eius permanentia, & permanentia posterior est vnitate rei, ergo variatio in permanentia seu in continuatione durationis quæ est per mediam corruptionem inter generationem rei & eius reparationem nō impedit vnitatem eius numeralem.

3. IN Contrarium est id quod prius allegatum fuit a Philosopho quod quorum substantia deperit non possunt eadem numero redire, saltem virtute naturæ de qua loquitur Philosophus.

4. RESPONSTIO. Dicunt quidam quod natura seu agens naturale potest rem corruptā eandem numero reparare. Et rationes istius opinionis sunt illæ quæ tactæ sunt in arguendo, & præter istas duæ alię. Quarum prima talis est, manente eadem materia vel subiecto & eodē agente secundum numerū oportet effectum eundem esse & vnum secundum numerum, sed idem agens numero quod prius produxit aliquam formā & idem subiectum numero quod prius eā recepit possunt remanere post corruptionem rei & concurrere ad actionem, ergo per talem actionem potest idem numero redire. Maior apparet per Philo. 3. Metaph. qui dicit quod diuersitas effectus reducit in diuersitatem causæ efficientis vel materię, ergo vbi nulla potest esse diuersitas ex parte materię vel agentis, ibi nulla potest esse diuersitas in effectu. Minor similiter manifesta est, quia lumine causato in aere à sole & corrupto per interpositionē alicuius opaci remanet idem sol & idem aer.

5. Secunda ratio talis est, ponamus aliquem effectum fuisse continuē in tribus signis temporis a, b, c, constat quod idem numero effectus est in a, & in c. sed existentia eius tam in a quam in c. non dependet ab existentia eius in b, ergo dato quod fuisset in a, & non in b, adhuc posset idē numero esse in c, hoc autem nō esset nisi corruptum posset idem numero reparari, ergo &c.

6. Et respondent isti ad autoritatem Philo. 2. de generatione quod in rē Philosophi est quod ea quorum substantia non deperit redeunt eadem numero sicut sol est idem numero in qualibet circulatione, sed ea quorū substantia deperit non est necesse eadem numero redire, sed non intendit quod non sit possibile. Et in tantum procedunt isti quod non solum dicunt eandem formā numero posse reparari per actionem naturę in aliis ab homine, sed etiā in homine dicentes formam corporis organici quam ponunt in homine aliam ab anima intellectiua quod potest natura vel agens naturale eandem numero reparare, nam agens potest eidem passo numero approximari vt prius,

& interruptio nō plus impedit reparationem eiusdem in numero hic quam in aliis. Dicunt tamē quod natura non potest eodem modo reparare quod deus reparabit in refectione nam natura producendo formas in materia vritur determinato processu, vnde. 7. metaph. dicit Philosoph. quod ex aceto non fit vinum immediatē, licet e conuerso ex vino fiat immediatē acetum. In reurrectione autem non obseruabitur talis processus, sed subito actione diuina resurgēt corpora sub qualibet forma inuenta fuerint. Addunt autem quod licet natura possit in homine formam organici corporis reparare eandem secundū numerum, tamen non potest esse causa effectiua vnionis anime cum tali corpore, quod probant, quia illa causa esset corpus vel anima, non corpus, vt de se patet, nec anima, quia causa æquiua simpliciter nobilior est suo effectu, vt dicit Aug. 3. q. 23. & 12. super Gen. ad literam. Et Auicenna. 6. metaph. lux. ca. 3. dicit idem, sed homo est perfectius ens quam anima, quia totum est perfectius sua parte, ergo anima nō est causa effectiua hominis, esset autem si ipsa esset causa effectiua istius vnionis, ergo &c. Item. 2. Phys. Philosophus dicit quod forma & efficiens nō coincidunt in idem secundum numerum, sed anima est forma hominis ergo non potest esse causa ipsius efficiens.

7. Hæc autem opinio non est cōsona philosophiæ, nec veritati, philosophiæ non consonat, quia expressā intētio Philosophi. 1. de generatione est quod illa quorum substantia est corruptibilis non reterantur eadem secundum numerum, sed solum secundum speciem, vnde dicit sic, quorum quidem igitur incorruptibilis substantia mota manifestum quomiam numero eadem erunt, motus enim sequitur quod mouetur, quorum autem non, sed corruptibilis, necesse specie numero autem non reterari. Item nec veritati cōcordat, quia quando aliquid dependet ab alio per se, & ex necessitate multiplicato eo oportet ipsum necessario multiplicari, sed forma producta per se & ex necessitate dependet à sua productione, vel est idem secundum aliquos, quo dato magis haberetur propositum, ergo plurificata actione necesse est formam productam plurificari, constat autem quod alia actio secundū numerum est illa per quam res primò producit, & illa per quam secundū reparatur, ergo & forma quæ est terminus prius productionis est alia secundum numerum ab illa quæ est terminus secundæ. Quod autem illæ actiones sint duæ & non vna patet, quia quælibet illarum vel est motus vel mutatio sequens motum. Sed motus qui sunt in diuersis temporibus & mutationes sequentes tales motus sunt ex necessitate diuersi motus & diuersæ mutationes quātum est de cursu naturæ, de quo nunc loquimur, & communis doctrina Philosophi super hoc habet quod vnitas temporis requiritur ad vnitatem motus & actionis, ergo &c. Sequitur ergo conclusio principalis, scilicet quod natura non potest idem numero reparare.

8. Quod autem dicunt secūdo quod natura potest reparare formam corporis organici in homine eandem numero quæ prius fuit, & tamen non potest esse causa vnionis anime cum tali corpore non videtur esse verum, quia agens quod potest in dispositionē materiæ quæ est necessitas ad animam introducendā potest verē dici causa effectiua hominis, & hoc patet statim, quia ex Philo. 2. Physicorum, homo generat hominē & sol, & tamen non faciunt in materia hominis nisi dispositionem quæ est necessitas ad animam per quam homo est homo, sed per se natura seu agens naturale potest reparare formam corporis organici eandem numero quæ fuit prius, quæ quātum est ex natura sua est dispositio necessitatis ad animam, potest sicut prius, ergo sicut natura vel agens naturale dicitur generare hominem, & esse causa primæ vnionis, eodem modo potest esse causa vnionis secundæ. Nec valet quod dicitur quod nulla dispositio necessitatis est in materia ad faciendum vnionem anime cum corpore, quia efficientia illa non est à dispositione effectiua, sed à Deo agente, vel liberē, vt ponunt Theologi, vel ex necessitate, vt ponunt Philosophi. Illud enim non impedit propositum nostrum, quia sufficit nobis quod agens naturale sit eo modo causa secundæ vnionis, sicut primæ, & tamen infallibiliter concludit argumentum, nec dicimus quod

Hæc. quodlib. 4. q. 5.

quod corpus sit causa istius vnionis, nec anima sicut alii arguunt, sed agens quod reparat, vt dicunt, eandem formam corporis organici, igitur &c.

9 Ad rationes eorum respondendum est. Ad primam quando dicitur qd agere & materia seu subiecto remanentibus eisdem secundum numerum oportet effectum esse eundem secundum numerum. Dicendum qd non est verum quia si vnitas agentis & materia seu subiecti fuisset ad vnitatem effectus, tunc sequeretur qd eadem numero circulatorio caeli quae fuit heri esset hodie & cras & sic semper, quia idem eorum numero manet, & intelligentia eadem numero mouens, hoc autem est absurdum ipi etiam sibiipsis contradicunt, quia in alio loco dicunt qd si in aliquo instanti appropinquaret ignis huic ligno, generaret hunc ignem, & si in eodem instanti appropinquaret alius ignis eidem ligno generasset illum eundem ignem numero, ergo secundum eos diuersitas agentium secundum numerum non causet diuersitatem numeralem effectus, quare nec identitas identitatem, igitur supposito eodem subiecto & eodem agente secundum numerum non est necesse effectum esse eundem secundum numerum. Quod autem dicit Philotophus 8. metaphysice quod diuersitas in effectibus est ex diuersitate agentis vel materiae, intelligendum est de diuersitate speciei, sicut & Philotophus exemplificat de archa & lecto quae sunt ex ligno propter aliam & aliam formam existentem in mente artificis quae mouet ad vtrumque, sed pluralitas numeralis effectuum non cadit sub illa regula.

10 Ad aliud argumentum dicendum qd entitas & vnitas effectus existentis in tribus signis temporis dependet per se a causa conseruante, & ab actione per quam conseruatur quae actio interruptitur si effectus sit in primo signo, & non in secundo, actio autem interrupta & maxime naturalis non potest per naturam eadem numero redire, quare nec terminus actionis.

11 Alii tamen dicunt contra hoc qd non oportet si motus vel actio non sit eadem numero quod terminus non sit idem numero, quia duo motus differentes secundum speciem, vt motus circularis, & motus rectus possunt esse ad eundem locum numero, vt patet ex 7. Phy. Item Aug. tertio de trinitate, cap. 9. dicit quod generatio vniuoca & aequiuoca possunt ad idem terminari, aliqua enim sunt quae possunt generari ex putrefactione, & nihilominus ex propagatione. Item in proposito resurrectionis & propagatio naturalis ad idem numero terminatur, & tamen sunt diuersae actiones differentes secundum speciem, & ideo non sequitur mutatio, vel actio non vna, ergo non est vna forma.

12 Ad primum istorum responsum fuit prius, & similiter ad tertium, qd non est simile de actionibus, quarum quaelibet producit terminum actionis vt sit, & de actionibus quarum neutra vel saltem altera non producit terminum vt sit, sed vt sit hoc vel aliud in ipso, pluralitas enim primarum actionum necessario ponit pluralitatem terminorum, non autem pluralitas secundarum, quales sunt duo motus locales, & generatio vel resurrectio.

13 Ad secundum dicendum qd non fuit intentio Aug. qd productum per propagationem & postea corruptum possit idem numero reparari per putrefactionem vel eouerso, nec qd propagatio & putrefactio possint concurrere ad idem numero producendum, ita qd per quamlibet actionem producatum totum, haec enim sunt impossibilia, sed voluit dicere qd aliqua sunt quae secundum suam speciem possunt per propagationem produci, vel per putrefactionem, quod non est contra propositum nostrum.

14 Ad rationes principales dicendum. Ad primam qd negatio praecedens productionem rei & sequens sunt eiusdem rationis quantum est de natura negationis, & secundum hoc neutra impedit productionem rei, sed sequens negatio non quatenus negatio solum, sed quatenus interrumpens entitatem rei praexistens facit qd productio sequens non est eadem cum praecedente, propter quod nec res producta potest esse eadem, hoc autem non facit negatio praecedens.

15 Ad secundum dicendum per interemptionem minoris, quia permanentia rei non est posterior eius vnitate, imo magis est prior, quia permanentia non est nisi entitas rei,

rem enim permanere non est aliud quam rem esse, & tantum permanere est tantum esse, sicut ergo entitas est aliquo modo prior vnitate, quia vnitas super entitate addit indiuisiorem, sic permanentia quae est eadem cum entitate est prior vnitate, & ideo variatio permanentiae variat vnitatem, igitur &c.

QUESTIO TERTIA.

Vtrum illud cuius essentia totaliter perit vel per annihilationem vel per corruptionem possit reparari: tunc diuina enim numero reparari.

Thom. quodlib. 4. q. 3. 20. Opusc. 9. q. 82. Hen. quodlib. 7. q. 14.

TERtio quaeritur, vtrum illud cuius essentia perit totaliter per annihilationem vel in parte per corruptionem (vt sunt oia corporalia sub homine) possit virtute diuina idem numero reparari. Et arguitur qd sic. Nam cui non repugnat esse nunc & prius, ei non repugnat fieri nunc & prius, quia fieri ordinatur ad esse, sed angelo vel lapidi non repugnat esse nunc & prius, ergo nec fieri nunc & prius, hoc autem non potest esse sine materiae annihilatione vel corruptione, ergo Deus potest esse lapidem corruptum vel angelum annihilatum eundem secundum numerum reparare.

2 Item si mundus esset annihilatus, Deus posset eundem saltem secundum speciem reparare, sed reparat eundem mundum secundum speciem necessario repararet aliquam partem eius eandem secundum numerum, ergo &c. Probatio minoris, quia aliqua species sunt in quibus non potest esse nisi vnus indiuiduum, vt in angelis, illas ergo oportet reparare secundum idem indiuiduum quod praecessit.

3 Item sicut se habet locorum ad locum, ita temporale ad tempus, sed Deus posset facere qd corpus corruptibile sit in locis distantibus, dato qd non sit in loco medio, vt patet de corpore Christi existente in caelo, & in sacramento altaris, ergo similiter posset facere, qd res temporalis sit in diuersis temporibus distantibus, dato quod non sit in tempore medio, hoc autem non potest fieri nisi per reparatio nem rei corruptae, ergo &c.

4 Item agens manens idem numero secundum se, & secundum omnia quae concurrunt ad actionem qualitercumque potest idem numero facere, sed supposito quod mundus sit nunc annihilatus, & quaecumque pars ipsius Deus esset idem qui prius erat antequam mundum faceret, vel aliqua in mundo, & eodem modo se haberet in se & in omnibus concurrentibus ad actionem qualitercumque, quia nihil concurreret ad productionem cuiuscumque rei, nisi Deus in quo nulla potest esse varietas, ergo deus posset facere vel reparare eundem mundum quem fecit prius vel aliquam partem eius, si esset annihilata.

5 Item probatur idem per Aug. 12. de Ciui. dei, vbi dicit qd si ipsa materia de qua homo factus est, decidisset in omnino nihilum, & non mansisset in vllis naturae latebris, adhuc posset Deus eandem numero reparare.

6 Item si illud quod corruptum est non potest idem numero reparari, sequitur qd omnia accidentia quae fuerunt in homine & non remanent in anima separata, erunt alia secundum numerum in homine resurgente. Hoc autem est inconueniens saltem de propria passione, non enim videtur possibile, qd idem subiectum numero habeat vicissim aliam & aliam passionem propriam numero, quare &c.

7 IN CONTRARIUM arguitur sic, quia non minoris virtutis est Deus respectu successiuorum qd respectu permanentium, sed Deus non potest reparare successiuam corrupta ita vt sint eadem secundum numerum vt communiter ponitur, non enim potest idem motus numero reparari, ergo nec permanentia.

8 RESPONSIO. Sicut tactum est in vltimo argumento, entium quaedam sunt permanentia, vt angelus, bos, lapis. Quaedam vero transientia, vt motus & tempus, & illa quae ad motum & tempus pertinent vt sunt illa quae secundum naturam non possunt secundum idem plures sumi, ergo primo inquireretur de successiuis & transientibus, an possint eadem secundum numerum reparari, & postea de permanentibus.

9 Quantum ad primum est communis opinio qd successiuam non possunt eadem numero reparari. Cuius ratio assignatur duplex. Prima est, quia illud quod ad sui